

דופן מפעילה עיר - לגדול פנימה

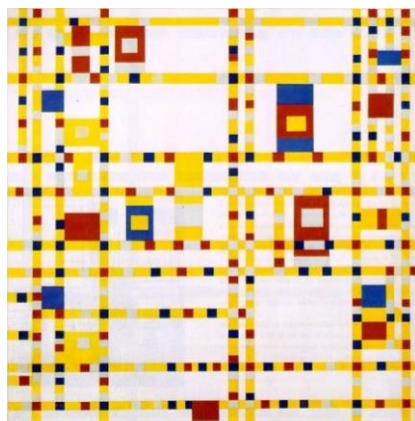
הקשר בין העיר לבין האנשים המרכיבים אותה אינו בר ניתוק ויחסי הגומלין בין מרכיבים אלו הם התמצית אשר מהווה את הבסיס לקיומה של העיר.

האנשים בעיר אינם ישות הומוגנית ואינם יכולים להיות מוגדרים כקהילה אחת גדולה. האנשים בעיר הם תרכובת הכוללת בתוכה יחידים וקבוצות מסוגים שונים, כאשר לכל קבוצה או יחיד אינטראקציה שונה ויחסי גומלין שונים בינם לבין עצמם ובינם לבין העיר.

קבוצות האנשים מוגדרות כ"קהילות" אשר חיות במסגרת משותפת. המסגרת המשותפת של ה"קהילה" אינה מרחבית/גיאוגרפית, אלא מסגרת הכוללת בתוכה ערכים משותפים, יחסי חובות וזכויות פנימיים וכלפי החברה ועוד קודי התנהגות המשתנים בין הקהילות השונות. ההתפרסות המרחבית של הפרטים המרכיבים את ה"קהילה" שונה בין חבריה ובהכרח אינה תחומה באזור גיאוגרפי. האינטראקציה של אנשי הקהילות השונות אחד עם השני ועם העיר הכרחית בכדי לקיים יחסי גומלין אשר מפרים ומקיימים את המרכיבים השונים של העיר. בכדי לקיים את האינטראקציה הזו יש לייצר סביבה אשר תוכל להכיל את הפעילויות השונות ובכך להגדיל את העיר פנימה. הכלי אותו אני מציע בכדי לתרגם את פעילות הקהילות לגדילתה של העיר הוא הדופן.

לצורך כך יש מספר תנאים אשר צריכים להתקיים בדופן:

- דופן בנויה רציפה המגדירה את המרחב
- הפניית הבינוי לאזורי הפעילות
- מרחב פעילות צמוד דופן
- בהעדר דופן חיצונית מיקום דופן פנימית

Piet Mondrian - Broadway Boogie Woogie

הדם הזורם בעורקי העיר הוא תנועת הולכי הרגל, כך שכלל שניתן אפשרויות רבות למעבר הולכי רגל בתחומי העיר כך נחיה את הפעילות בעיר. התנועה המדוברת תתאפשר על-ידי מתן עדיפות להולכי הרגל במרחב הציבורי. בשימוש ברחובות העיר, במעברים ציבוריים בגנים וברחובות עירוניות.

בכדי שהולכי הרגל ישתמשו במרחב העיר יש צורך להקנות להם תחושת נוחות במרחב. התחושה הזו מורכבת מתחושת בטחון ושייכות. בכדי להקנות לאנשים את ההרגשה המזמינה אותם להשתמש במרחב הציבורי, צריכים להתקיים מספר תנאים.

המרחב הציבורי צריך להיות מוגדר באופן ברור ורציף כך שהסביבה תהיה בהירה ומובנת. הגדרת המרחב יכולה להתבצע בעזרת בינוי, צמחיה, סימון או אובייקט במרחב. סביבה ברורה DEFINED AREA, היא מרחב אשר ניתן להבין בו באופן אינטואיטיבי את היחסים בין החללים השונים ובכך לגרום לפעילות להתקיים. סביבה מוגדרת פיזית היא סביבה מוגדרת מנטלית. בעזרת עיצוב מרחב ברור ונגיש אשר לא משדר השתייכות למגזר לקבוצה או למעמד כלשהו המשתמשים השונים ימצאו בו את מקומם.

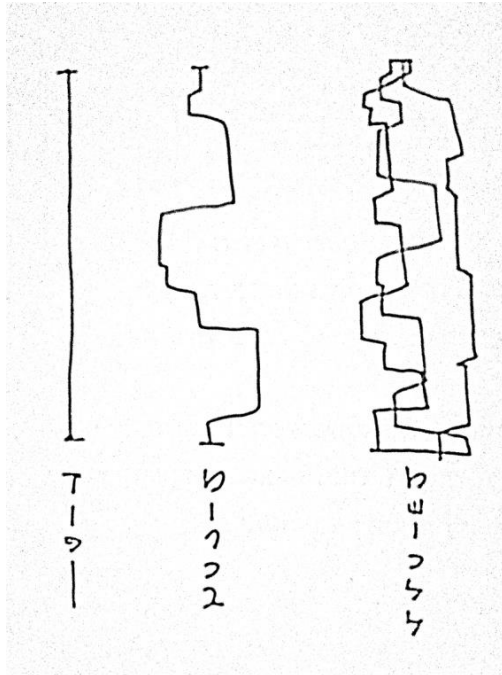
הפניית הבינוי לאזורי הפעילות מכניסה חיים למרחב, בעזרת הצלבת התנועות של המשתמשים במרחב הפתוח והמשתמשים בבניינים. הפניית החזיתות לרחוב יוסיפו פעילות צמודת דופן על הרחוב והתייחסות של התושבים למפגש בין הבניין לרחוב. ככל שעירוב של שימושים ומשתמשים יהיה מגוון יותר כך תהיה אינטראקציה חזקה יותר בין אנשים שונים מה שיוביל למרחב ציבורי פעיל ומעניין יותר.

במרחב הציבורי ישנן פעילויות ניידות ופעילויות נייחות. בכדי לאפשר את הפעילויות השונות יש לייצר דופן רחבה ופעילה אשר מצד אחד תיתן אפשרות להתנהלות של הפעילות הלינארית ומצד שני אפשרות לפעילויות נייחות בצמוד לדופן ולאינטראקציה בינהן. בכך נוצר תחום של דופן פעילה אשר לא מתפקדת רק כחזית מקרטון אטומה לרחוב אלא חזית פתוחה אשר מכניסה עומק לשולי המרחב המשפיע ומזין את המרחב כולו.

במידה והמרחב צמוד הדופן אינו מספק את הצרכים המקומיים יש לשקול הפקעה של רצועה מתוך התחום הפרטי לטובת התחום הציבורי כך שיגרע מעט מן המגרש הפרטי אך יתווספו שטחים יקרים לרווחת הציבור, כך שזה נהנה וזה לא חסר.

בחלל ציבורי אשר הדופן לא מוגדרת או שאינה ניכרת, יש צורך לייצר מרכז או מוקד (ראה תמונה Ira Keller fountain, Portland, USA) אשר יתפקד כמחולל הפעילות כדופן פנימית פעילה. בעזרת יצירה של מוקד משיכה לפעילות מסויימת המרחב יתפקד גם במישורים אחרים של שהיה ומעבר כתולדה של הפעילות הקיימת במקום.

מניתי כאן תכונות מסויימות של דופן המרחב אשר צריכות להתקיים בכדי להזין את המרחב ואת הפעילות העירונית. אך תכונות אלה אינם מספיקות בכדי להגדיל את העיר פנימה. לצורך כך יש ליצור דופן מפעילה. דופן זו אינה קו המפריד בין חללים או שימושים. הדופן צריכה להיות דופן מורכבת אשר מייצרת חללים ואינטראקציות שונות בצמוד לדופן ובכך מקרינה על החלל כולו. דופן אשר תגדיל את העיר פנימה צריכה להיות דופן משוכללת אשר חופנת דפנות שונות - פיזיות ומנטליות, אטומות ושקופות, רכות וקשות. מערכת אשר מאפשרת מנעד של שימושים ומשתמשים שונים בזמנים שונים מגדילה את שטח הפנים ואת מגוון האפשרויות.

מתוך העובדה שדופן משוכללת היא בעלת יכולת הכלה גדולה יותר. תחומי התנועה של האנשים השונים יחפפו יותר ויותר, יוצרו יותר מרחבים אשר קולטים לתוכם אנשים מקבוצות שונות המשתלבים בה ויוצרים את החיות המגדילה את העיר.

לאדם המבקר בעיר זרה נראה כי העיר מורכבת מהרבה יחידים אשר מרכיבים את אוכלוסיית העיר. אך העובדה היא שללא יחסי קהילה וללא יחסי גומלין בין אנשי העיר לבין עצמם ובינם לבין העיר, קרוב לודאי שהעיר לא היתה מתקיימת במתכונתה הנוכחית.

בעזרת דופן ברורה רחבה ופעילה, דופן משוכללת. נוצרת הסביבה המאפשרת לאנשים ליצור אינטראקציות במרחב. הדופן המשוכללת היא מחולל הפעילות וגורמת לצמיחה ולגדילה פנימה של העיר, הן פיזית והן תרבותית.